1 zin: om de beurt (MiBo)
Pak de wereldbal en vertel de leerlingen dat ze een spelletje gaan doen waarbij ze een zin gaan zeggen op verschillende manieren, met steeds een ander gevoel. Bij deze vorm zegt iedereen om de beurt dezelfde zin; de manier waarop de zin gezegd wordt varieert.
Zeg op neutrale wijze een zin: *'Ik wrijf in mijn handen'* en wrijf ondertussen op rustige wijze in uw handen. Zeg de zin nu nog een keer *'Ik wrijf in mijn handen',* maar laat nu het gevoel (boos) merken. Laat ook non-verbaal uw boosheid merken. Geef de wereldbal aan een leerling, die mag nu de zin zeggen op een door hem of haar gekozen manier. U kunt natuurlijk ook gebruik maken van een andere zin en/of gevoel.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Doe het samen met een leerling. U kunt hierbij gebruik maken van de pictogrammen en de leerling het gevoel eerst aan te laten wijzen.
↑ Laat een leerling aanwijzen en verwoorden welk gevoel hierbij past. Waaraan is dat te merken?

3x een zin (MiBo)
Vertel de leerlingen dat u een zin gaat zeggen op drie verschillende manieren. Zeg op neutrale wijze een zin: *'1: ik kam mijn haren'*, beeld ondertussen uit dat u uw haren kamt. Zeg de zin nu nog een keer *'2: ik kam mijn haren',* maar nu een beetje blij. Laat merken dat u een beetje blij bent. Zeg de zin tot slot heel erg blij: *'3: ik kam mijn haren!'*. Laat ook non-verbaal uw blijdschap merken. Doe dit samen met de leerlingen. U kunt ook gebruik maken van een andere zin en/of gevoel.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Stimuleer leerlingen om non-verbaal mee te doen.
↑ Laat een leerling aanwijzen en verwoorden welk gevoel hierbij past. Waaraan is dat te merken?

Afsluiter (1) (OB)
Zet muziek op en beweeg samen met de kinderen op de muziek.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Geef de kinderen die niet mee willen doen de gelegenheid om eerst te kijken.
↓ Demonstreer op welke manier de kinderen mogen bewegen.
↑ Een kind mag bewegen terwijl de rest van de groep kijkt.

Afsluiter (2) (OB)
Laat een cd kiezen door een van der kinderen. Zet de muziek op en beweeg samen met de kinderen op de muziek.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Geef de kinderen die niet mee willen doen de gelegenheid om eerst te kijken.
↓ Demonstreer op welke manier de kinderen mogen bewegen.
↑ Een kind mag bewegen terwijl de rest van de groep kijkt.

Afsluiter (MiBo)
Vertel de leerlingen dat u muziek opzet en dat ze dan mee mogen bewegen. Demonstreer op welke manier de leerlingen mogen bewegen. Geniet samen van het moment; geef de leerlingen een opsteker. Vertel dat de leerlingen de volgende keer bij de les Beste Vrienden muziek mogen kiezen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geef leerlingen die niet mee willen doen de gelegenheid om eerst te kijken.
- ↑ Een leerling mag bewegen terwijl de rest van de groep kijkt.

Afsluiter (ZO)
Zet drie kleine voorwerpen op tafel en benoem samen met de leerlingen wat het is. Stop de voorwerpen vervolgens in een zak. Laat een leerling in de zak voelen en één voorwerp vastpakken. De leerling raadt welk voorwerp hij in zijn hand heeft. Vervolgens mag het voorwerp uit de zak gehaald worden om te zien of het klopt.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Focus niet te veel op het moeten raden, maar op het plezier van het voelen aan iets wat je niet ziet.
- ↑ Stop meer dan drie voorwerpen in de zak.
- ↑ Laat de voorwerpen van te voren niet zien.

Beweeg en sta stil! (1) (ZO)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Laat de wereldbal zien. Maak tijdens het laten zien van de wereldbal oogcontact met elke leerling. Vertel dat u straks een muziekje aanzet en dat de leerlingen dan op hun stoel mogen bewegen. Wanneer de muziek stopt, zitten ze stil. Demonstreer één keer de bedoeling.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Deze opdracht kan voor leerlingen te weinig concrete zijn. U kunt hen meer richting geven door te zeggen: *'Als je de muziek hoort, stamp je met je voeten, als de muziek stopt, staan ook je benen stil'.*
- ↓ Deze opdracht kan voor een leerling onveilig zijn in verband met alle bewegingen die ontstaan. Dit heeft te maken met het feit dat gevoelens van veiligheid en welbevinden gekoppeld zijn aan constantheid in de omgeving. Wees hier alert op en bied nabijheid.
- ↑ U kunt leerlingen inschakelen bij het aan- en uitzetten van de muziek.
- ↑ Emotioneel gezien begin teen leerling te leren dat er grenzen aan beweging zijn, dat actie een gevolg heeft en een reactie in de omgeving kan veroorzaken. Deze ervaringen zijn de voorlopers van een later zelfbewustzijn: weten dat er een verband is tussen jezelf en de omgeving en dat "ik" verantwoordelijk ka nzijn voor de gebeurtenissen in de omgeving. Als u ziet dat leerlingen de opdracht met plezier en overtuiging uitvoeren, kunt u de leerlingen uitnodigen tot het geven van een individuele demonstratie.

Beweeg en sta stil! (2) **(ZO)**
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Laat de wereldbal zien. Maak tijdens het laten zien van de wereldbal oogcontact met elke leerling. Vertel dat u straks een muziekje aanzet en dat de leerlingen dan op hun stoel mogen bewegen. Wanneer de muziek stopt, zitten ze stil. Demonstreer één keer de bedoeling.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Deze opdracht kan voor leerlingen te weinig concrete zijn. U kunt hen meer richting geven door te zeggen: *'Als je de muziek hoort, stamp je met je voeten, als de muziek stopt, staan ook je benen stil'.*
- ↓ Deze opdracht kan voor een leerling onveilig zijn in verband met alle bewegingen die ontstaan. Dit heeft te maken met het feit dat gevoelens van veiligheid en welbevinden gekoppeld zijn aan constantheid in de omgeving. Wees hier alert op en bied nabijheid.
- ↑ U kunt leerlingen inschakelen bij het aan- en uitzetten van de muziek.
- ↑ Leerlingen leren dat er grenzen aan beweging zijn, dat actie een gevolg heeft en een reactie in de omgeving kan veroorzaken. Deze ervaringen zijn de voorlopers van een later zelfbewustzijn: weten dat er een verband is tussen jezelf en de omgeving en dat "ik" verantwoordelijk ka nzijn voor de gebeurtenissen in de omgeving. Als u ziet dat leerlingen de opdracht met plezier en overtuiging uitvoeren, kunt u de leerlingen uitnodigen tot het geven van een individuele demonstratie.

De bal is voor (1) **(OB)**
Ga met de kinderen in de kring zitten. Pak de wereldbal van Beste Vrienden en zeg '*Ik ben …* (noem uw naam) *en de bal is voor ….* (loop naar dat kind toe).' Geef de bal aan dat kind en maak oogcontact. Maak gebruik van de pictogrammen IK en JIJ. Nu mag het kind dat de bal heeft de eigen naam zeggen en de bal doorgeven aan een klasgenoot. Geef kinderen voldoende tijd om te reageren. Zorg ervoor dat iedereen aan bod komt.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Wanneer kinderen moeite hebben met de namen van klasgenoten kunnen ze hierbij geholpen worden. Het lopen, de bal geven en oogcontact maken, bevorderen de non-verbale deelname aan de activiteit.
- ↑ Kinderen helpen elkaar met de namen. Vraag aan kinderen of ze weten wie nog niet aan de beurt is geweest.

De bal is voor (2) **(OB)**
Ga met de kinderen in de kring zitten. Pak de wereldbal van Beste Vrienden en zeg '*Ik ben …* (noem uw naam) *en de bal is voor ….* (loop naar dat kind toe).' Geef de bal aan dat kind en maak oogcontact. Maak gebruik van de pictogrammen IK en JIJ. Nu mag het kind dat de bal heeft de eigen naam zeggen en de bal doorgeven aan een klasgenoot. Geef kinderen voldoende tijd om te reageren. Ga zo de kring rond.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Wanneer kinderen moeite hebben met de namen van klasgenoten kunnen ze hierbij geholpen worden doordat een ander kind of uzelf de naam noemt. Het staan, geven van de bal en oogcontact maken, bevorderen de non-verbale deelname aan de activiteit.
- ↓ Maak gebruik van het pictogram IK.

↑ Besteed aandacht aan de bal in ontvangst nemen: bedanken. U kunt de kinderen een vervolgvraag stellen, bijvoorbeeld '*Hoeveel jaar ben je?*'.

De bal is voor (3) **(OB)**
Ga met de kinderen in de kring zitten. Pak de wereldbal van Beste Vrienden en zeg '*Ik ben …* (noem uw naam) *en de bal is voor ….* (loop naar dat kind toe).' Geef de bal aan het kind links van u, maak oogcontact en noem de naam van het kind. Nu mag dat kind. Geef de kinderen voldoende tijd om te reageren. Ga zo de kring rond.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Wanneer kinderen moeite hebben met de namen van klasgenoten kunnen ze hierbij geholpen worden doordat een ander kind of uzelf de naam noemt. Gaan staan, het geven van de bal en oogcontact maken, bevorderen de non-verbale deelname aan de activiteit.
↓ Maak gebruik van het pictogram IK.
↑ Besteed aandacht aan de bal in ontvangst nemen: bedanken. U kunt de kinderen een vervolgvraag stellen, bijvoorbeeld '*Hoe oud ben je?*'.

De bal is voor (4) **(OB)**
Ga met de kinderen in de kring zitten. Pak de wereldbal van Beste Vrienden en zeg '*Ik ben …* (noem uw naam) *en de bal is voor ….* maak oogcontact en noem de naam van het kind. Nu mag dat kind de bal aan iemand anders geven. Ga zo de kring rond.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Wanneer kinderen moeite hebben met de namen van klasgenoten kunnen ze hierbij geholpen worden doordat een ander kind of uzelf de naam noemt. Gaan staan, het geven van de bal en oogcontact maken, bevorderen de non-verbale deelname aan de activiteit.
↓ Besteed aandacht aan de bal in ontvangst nemen: oogcontact, bedanken. U kunt een paar kinderen een vervolgvraag stellen, bijvoorbeeld '*Wat is je achternaam?*'
↑ Vraag een kind welke klastgenoot de bal nog niet heeft gehad.

De liedjesdoos (1) **(OB)**
Zing een liedje als afsluiting van de les en laat een voorwerp zien dat bij dat liedje hoort.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Als kinderen de tekst van het liedje nog niet kennen, willen ze misschien wel meebewegen.
↓ Maak na afloop van het liedje gebruik van het pictogram KLAAR en het gebaar.
↑ Een kind mag het liedje voor de groep zingen.

De liedjesdoos (2) **(OB)**
Zing een liedje als afsluiting van de les en laat een voorwerp zien dat bij dat liedje hoort.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Als kinderen de tekst van het liedje nog niet kennen, willen ze misschien wel meebewegen.
↓ Maak na afloop van het liedje gebruik van het pictogram KLAAR en het gebaar.
↑ Een kind mag een voorwerp uit de liedjesdoos kiezen. Dat liedje wordt gezongen.

De liedjesdoos (3) **(OB)**
Als afsluiter pakt u de liedjesdoos en mag een kind een voorwerp uit de doos pakken, dat liedje wordt gezongen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Als kinderen geen voorwerp in hun eentje willen kiezen, willen ze het misschien wel samen doen.
- ↑ Vraag een kind welk liedje bij een voorwerp hoort.

De onzichtbare leider **(MiBo)**
Vraag een leerling het lokaal te verlaten. U kiest vervolgens een onzichtbare leider: iemand die bewegingen gaat maken die de groep na gaat doen (klappen, trappelen enzovoort). Als de leerling weer binnenkomt, gaat hij in het midden staan en probeert de leider te vinden.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Niet één maar twee leerlingen naar de gang.
- ↑ Een leerling een onzichtbare leider laten kiezen.

Een leuke Binnenkomer **(MiBo)**
Herhaal een binnenkomer die de leerlingen leuk vinden (uit dit blok of uit de vorige blokken). Afhankelijk van uw groep kunt u een binnenkomer voorbereiden met een van uw leerlingen. Bespreek de gevoelens die de binnenkomer bij uzelf en de leerlingen oproept. Maak hierbij gebruik van de pictogrammen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Stimuleer dat de leerlingen plezier hebben tijdens de binnenkomer, dat kan ook door bijvoorbeeld eerst even te kijken.
- ↑ Vraag twee leerlingen de binnenkomer samen te laten leiden.

Geef de draad door **(MiBo)**
Laat de leerlingen in de kring zitten. Geef een bol wol door waarbij u een uiteinde van de draad vasthoudt. Kijk of het lukt om de bol wol door de hele kring door te geven. U kunt ook een dikker touw laten doorgeven, zoals een springtouw.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Leerlingen die he tmoeilijk vinden om de draag vast te houden en de bol door te geven, kunnen geholpen worden door een klasgenoot.
- ↓ Laat een leerling verwoorden aan wie de bol doorgegeven mag worden.
- ↑ U kunt een leerling mee laten lopen in het midden van de kring om klasgenoten te helpen.

Geef de pet maar door **(OB)**
Verander uzelf door een pet op te zetten (of maak gebruik van een grote sjaal of grote bril). Trek een gek gezicht en geef de kinderen de gelegenheid u te bekijken, geniet samen van het moment. Geef na een tijdje de pet (of sjaal, bril) aan een kind, die mag nu even in de belangstelling staan. Ga door tot iedereen is geweest.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geef kinderen die terughoudend zijn de gelegenheid om te kijken of het samen te doen met een andere leerling.
- ↑ Een kind vertelt wat er veranderd is.

Diep ademen (ZO)
Aan het eind van de les gaan we even ontspannen. Dat doen we door heel diep te ademen. Laat leerlingen diep inademen, zo diep dat hun buik groter wordt. Laat leerlingen dit voelen door ze hun hand op hun buik te laten leggen. Laat ze dan uitademen waarbij ze voelen dat hun buik kleiner wordt. Doe dit vijf keer.

Doe allemaal (ZO)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Zeg: '*Doe allemaal een hond na*'. Of: *'Doe allemaal net alsof je huilt.* Zorg voor variatie in de opdrachten.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Deze opdracht kan voor een leerling onveilig zijn in verband met alle bewegingen en geluiden die ontstaan. Wees hier alert op en bied nabijheid.
- ↑ Laat leerlingen opdrachten verzinnen.
- ↑ Als u ziet dat leerlingen de opdracht met plezier en overtuiging uitvoeren, kunt u leerlingen uitnodigen tot het geven van een individuele demonstratie.

Geef het touw door (OB)
Pak het springtouw en houd het uiteinde vast met één hand. Geef nu met uw andere hand het touw door aan het kind links van u. Die mag ook het touw vasthouden met één hand en het doorgeven aan het volgende kind. Ga zo de kring door tot het touw weer bij u terug is.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ De kinderen die het moeilijk vinden om het touw vast te houden en door te geven kunnen geholpen worden door een klasgenoot.
- ↑ Laat een kind verwoorden aan wie het touw doorgegeven mag worden.
- ↑ U kunt een kind mee laten lopen in het midden van de kring om andere kinderen te helpen.

Het gekke geluid (OB)
Leg een voorwerp in de kring, bijvoorbeeld een sjaal of een kussen. Raak met uw hand het voorwerp aan en maak een gek geluid. Reageer verbaasd, doe het nog een keer. Nodig het kind uit om het voorwerp aan te raken, maak ook nu een gek geluid zodra het voorwerp wordt aangeraakt. Laat ieder kind om de beurt het voorwerp aanraken, reageer steeds weer door het maken van gekke geluiden (en geniet samen van de activiteit).

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geef de kinderen die terughoudend zijn de gelegenheid om te kijken of het samen te doen met een andere leerling.
- ↑ Samen met kinderen een gek geluid maken als het voorwerp wordt aangeraakt.

Gekke gezichten (ZO)
Trek met elkaar zo veel mogelijk gekke gezichten en geniet er van!

Hoera! (MiBo)
Vraag de leerlingen in een kring te gaan staan en elkaars handen vast te houden. Iedereen buigt voorover en raakt met de handen bijna de vloer. Begin samen zachtjes een langgerekt *'Hoeoeoeeoe-raaaaa'* te zeggen, steeds harder terwijl iedereen langzaam overeind komt en de handen in de lucht steekt.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Als leerlingen moeite hebben elkaars handen vast te houden, kan deze afsluiter met losse handen.
- ↑ Demonstreer met een leerling de bedoeling.

Ik ben (OB)
Ga met kinderen in de kring zitten. Pak de wereldbal van Beste Vrienden en noem uw naam. Maak gebruik van het pictogram IK. Geef de bal aan het kind dat links van u zit, die zegt ook de eigen naam en geeft de bal aan het volgende kind in de kring.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Kinderen die hun eigen naam niet kunnen zeggen of niet hardop durven praten kunnen geholpen worden. U gaat naast het kind zitten, maakt oogcontact en spreekt de woorden :'*Ik ben (naam)'* uit.
- ↑ Variatie '*Ik ben, jij bent* ': de eigen naam noemen en de naam van de persoon aan wie de bal gegeven wordt.

Ik ben (2) (OB + MiBo)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Pak de wereldbal erbij en zeg '*Ik ben….*'. Geef de bal aan de leerling links naast van u. Vraag de leerling zijn of haar naam te noemen en de bal door te geven. Ga door tot alle leerlingen geweest zijn. Variatie: *'Ik ben…, jij bent…'*.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Als het voor leerlingen spannend is zich in een kring voor te stellen, kunt u samen de naam zeggen. U gaat naast de leerling zitten, maakt oogcontact en spreekt tegelijkertijd de woorden: *'Ik ben (naam)'* uit.
- ↓ Maak gebruik van de pictogrammen IK en JIJ.
- ↑ U kunt leerlingen stimuleren om ook hun achternaam te zeggen en eventueel hun woonplaats.
- ↑ Vraag leerlingen naast hun naam ook iets te noemen wat ze lekker vinden om te eten.

Ik ben (3) (ZO)
De medewerkers pakt de wereldbal en zegt: '*Ik ben* (naam)'. U legt uit dat u de bal aan een leerling geeft en dat die persoon dan ook mag zeggen: '*Ik ben* (naam)'.
Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:

- ↓ Als het voor leerlingen spannend is om hun naam te zeggen, kunt u aanbieden om samen de naam te zeggen. U gaat naast de leerling zitten, maakt oogcontact en spreekt tegelijkertijd de woorden *'Ik ben (naam)'* uit.
- ↑ U kunt leerlingen inschakelen om een andere leerling te helpen. U laat dan datgene wat hierboven besproken is, doen door een leerling.
- ↑ U kunt leerlingen stimuleren om ook hun achternaam te zeggen en eventueel hun woonplaats.
- ↑ Laat de leerlingen de bal naar een andere leerling gooien en de naam van hun klasgenoot zeggen. Als dit goed gaat, geef dan de opdracht om eerst oogcontact te maken en vervolgens de naam te zeggen.

Ik ben … en ik hou van (MiBo)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Pak de wereldbal en zeg '*Ik ben …en ik hou van….'.* Geef de bal aan de volgende leerling in de kring en nodig leerlingen om de beurt uit om hun naam te noemen en iets te vertellen waar ze van houden.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Leg concrete materialen of plaatjes neer van dingen waar leerlingen van kunnen houden: bijvoorbeeld eten, sport en speelgoed.
- ↑ U kunt leerlingen inschakelen om te vertellen waar een andere leerling van houdt.
- ↑ U kunt een paar leerlingen vragen waar ze van houden.

Ik ben … en ik hou van (ZO)
De wereldbal wordt naar een leerling toegegooid. Als je de bal in handen hebt, mag je zeggen wie je bent en waar je van houdt.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Als het voor leerlingen moeilijk is om te benoemen waar ze van houden, schakel dan andere leerlingen in om mee te denken. Stel concrete vragen: '*Welk eten vind je het lekkerst?'*
- ↓ Leg plaatjes of pictogrammen neer zodat leerlingen hun voorkeur kunnen aanwijzen.
- ↓ Breid de opdracht niet uit met 'ik hou van', maar hou het bij de binnenkomer uit de eerste lessen.
- ↑ Leerlingen die geen moeite hebben met deze opdracht, kunnen uitgedaagd worden om de bal naar een ander te gooien en te zeggen: *'Ik gooi de bal naar ….. en zij houdt van…..'.*

Ik ben anders (OB)
De kinderen zitten in de kring. Leg in het midden van de kring een paar voorwerpen zoals een pet, een hoed, een sjaal. Verander uzelf een beetje door een van de voorwerpen te gebruiken. Laat iedereen zien wat er anders is aan u en benoem het verschil. Daarna mag een van de kinderen zichzelf veranderen. Ga zo door tot iedereen geweest is.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Het kan zijn dat een kind niets aan zichzelf wil veranderen, vraag dan of het kind u met een voorwerp wil veranderen.
- ↑ Stimuleer kinderen om de verandering te verwoorden, bijvoorbeeld '*Brian heeft een pet op'*.

Ik ben een kat (MiBo)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Imiteer een dier, bijvoorbeeld een kat. Vraag de leerlingen welk dier het is en doe allemaal samen het dier na. Doe dat met een paar dieren.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geef leerlingen die terughoudend zijn eerst de gelegenheid om te kijken.
- ↑ U kunt een leerling een vraag stellen over het dier dat uitgebeeld wordt.
- ↑ Een leerling kan een dier uitbeelden.

Ik ben … en ik kan goed (MiBo)
Laat de leerlingen in de kring zitten. Pak de wereldbal en zeg '*Ik ben …en ik kan goed (noem iets waar u goed in bent, bijvoorbeeld koken of hardlopen)'.* Geef de bal aan de leerling naast u en nodig leerlingen om de beurt uit om hun naam te noemen en iets te vertellen waar ze goed in zijn.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Leg voorwerpen of afbeeldingen neer van dingen waar leerlingen goed in kunnen zijn; bijvoorbeeld sport, spelletjes, activiteiten of taken op school.
- ↑ U kunt leerlingen inschakelen om te vertellen waar een andere leerling goed in is: leerlingen geven elkaar een opsteker.
- ↑ U kunt een paar leerlingen een verdiepingsvraag stellen; bijvoorbeeld hoe het voelt als ze ergens goed in zijn.

Ik ben… (ZO)
De medewerkers pakt de wereldbal en zegt: '*Ik ben* (naam)'. U legt uit dat u de bal aan een leerling geeft en dat die persoon dan ook mag zeggen: '*Ik ben (naam)'*.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Als het voor leerlingen spannend is om hun naam te zeggen, kunt u aanbieden om samen de naam te zeggen. U gaat naast de leerling zitten, maakt oogcontact en spreekt tegelijkertijd de woorden: 'Ik ben (naam)' uit.
- ↑ U kunt leerlingen inschakelen om een andere leerling te helpen. U laat dan datgene wat hierboven besproken is, doen door een leerling.
- ↑ U kunt leerlingen stimuleren om ook hun achternaam te zeggen en eventueel hun woonplaats.
- ↑ Laat de leerlingen de bal naar een andere leerling gooien en de naam van hun klasgenoot zeggen. Als dit goed gaat, geef dan de opdracht om eerst oogcontact te maken en vervolgens de naam te zeggen.

Ik ben… , jij bent…. (MiBo)
Maak een kring en pak de bal van Beste Vrienden erbij. Demonstreer de bedoeling aan de leerlingen. U zegt: *'Ik ben …, ik ben … jaar en ik geef de bal aan ….'* U staat op en geeft de bal aan de leerling; niet de leerling die naast u zit.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Laat leerlingen die elkaars naam niet kennen naar elkaar toelopen. Een andere klasgenoot mag de naam noemen.

↑ Stimuleer leerlingen om ook aandacht te besteden aan andere sociale vaardigheden (begroeten, dankjewel zeggen).

J-J-J-J-A-A-A-A (MiBo)
Vraag de leerlingen in een kring te gaan staan en elkaars handen vast te houden. Iedereen buigt voorover en raakt met de handen bijna de vloer. Begin samen zachtjes een langgerekt *'Jjjjjjjjjjjjaaaaaaaaa'* te zeggen, steeds harder terwijl iedereen langzaam overeind komt en de handen in de lucht steekt.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Als leerlingen moeite hebben elkaars handen vast te houden, kan deze afsluiter ook met lossen handen
↑ Demonstreer met een leerling de bedoeling.

Jantje lacht, Jantje huilt (OB)
Ga met de kinderen in de kring zitten. Houd een theekdoek met twee handen voor uw gezicht en doe de doek omlaag, trek een blij gezicht. Geef de kinderen de tijd om te kijken, ze mogen uw gezichtsuitdrukking nadoen. Doe de doek weer voor uw gezicht, laat hem na een paar tellen weer zakken en trek nu een verdrietig gezicht. Ook nu mogen de kinderen u nadoen. Herhaal dit een paar keer, maak hierbij ook gebruik van de pictogrammen BLIJ en VERDRIETIG.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Vergroot uw verdrietige gezicht niet te veel uit, door voorspelbaar te blijven voor de kinderen vergroot u de veiligheid. Het leuke van deze oefening is het herhalingseffect, waardoor kinderen doorkrijgen dat het verdriet maar kort duurt.
↑ Een kind op uw stoel laten zitten en met de theedoek de leider laten zijn.

Kiekeboe (OB)
Houd een doek omhoog, vraag een kind zich te verstoppen achter de doek. Vraag de kinderen wie er achter de doek zit. Haal de doek weg en vier het moment: '*Daar is…..!*'

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
↓ Zorg ervoor dat een groot deel van het lichaam van het kind dat verstopt is achter de doek zichtbaar blijft. Maak er een kiekeboe-spel van.
↑ De ogen dichtdoen voordat een klasgenoot achter de hoek gaat staan.
↑ Laat een kind zich helemaal achter de doek verstoppen.

Kleuren luister spel (MiBo)
Laat de leerlingen in de kring zitten. Vertel dat ze een kleur mogen noemen die ze mooi vinden en dat ze daarbij goed moeten luisteren naar elkaar. Demonstreer de bedoeling: u heeft de wereldbal en noemt een kleur die u mooi vindt en vraagt de leerling aan uw linkerkant om dat te herhalen. Geef de leerling een opsteker voor het goede luisteren (ondersteund door een opgestoken duim). Nu mag de leerling zelf een favoriete kleur noemen. De linkerbuur herhaalt die kleur en noemt vervolgens de eigen favoriet. Ga zo de kring rond.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Wanneer een kleur noemen te moeilijk is, mag de leerling een kleur aanwijzen. U kunt een aantal A4'tjes gekleurd papier in het midden leggen. Wanneer kleuren te moeilijk zijn, kan de leerling de eigen naam noemen
- ↑ De leerling noemt niet alleen de kleur, maar maakt er een zin van*: '…..houdt van rood. Ik hou van …..'.* Leerlingen kunnen elkaar helpen bij het benoemen van de kleuren.

Maak een buiging (OB)
Ga in de kring staan en maak een buiging voor de kinderen, trek er een lachend gezicht bij. Nodig de kinderen om de beurt uit in de kring te komen staan en een buiging te maken. Verwelkom ieder kind met applaus!

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geef de kinderen die terughoudend zijn de gelegenheid om te kijken of het samen te doen met een andere leerling of met u.
- ↑ Maak een kind verantwoordelijk voor de start van het applaus: dat kind begint met klappen zodra een nieuw kind in de kring gaat staan. De andere kinderen mogen dan ook gaan klappen.

Opstekers in de kring (MiBo)
Laat de wereldbal doorgeven en laat een leerling de ogen dichtdoen en STOP roepen. Wie dan de bal in de hand heeft, krijgt een opsteker van u en van één van de leerlingen: '*Wie heeft er een opsteker voor ….?'* Geef de wereldbal weer door voor de volgende ronde.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Samen met een leerling een opsteker bedenken.
- ↓ Gebruik de illustratie OPSTEKER.
- ↑ Een leerling een opsteker laten bedenken over iets dat nu niet zichtbaar is (bijvoorbeeld een karaktereigenschap of iets dat de leerling goed kan).

Raak aan (OB)
Ga met de kinderen in de kring zitten. Demonstreer de bedoeling, u zegt '*Raak je oren aan'* en u raakt uw oren aan. Check met de kinderen of u twee oren heeft. Vraag de kinderen om u na te doen.
Doe hetzelfde met een paar opdrachten, zoals, raak je….
- *neus aan*
- *voeten aan*
- *haar aan*
- *buik aan*

Geef de kinderen een opsteker over hoe ze meedoen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Bij veel kinderen is het lichaamsbesef nog niet goed ontwikkeld. Herhaal een paar eenvoudige opdrachten.
- ↑ Een kind zelf een opdracht laten bedenken.
- ↑ Een kind laten verwoorden '*Dit is mijn haar'*.

Ruggentekening (MiBo)
Verdeel de groep in tweetallen en laat ze bij elkaar op de rug iets tekenen en dan raden wat getekend is. Demonstreer eerst de bedoeling met een leerling.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Als leerlingen moeite hebben met lichamelijk contact willen ze het misschien eerst met u doen.
- ↓ Het kan helpen om een paar voorbeelden op het bord te tekenen. Leerlingen kunnen op het bord aanwijzen wat getekend is.
- ↑ Kies voor het schrijven van letters en cijfers op elkaars rug.

Samen neuriën (ZO)
Zet een klokje op een halve minuut. Vraag de groep een toon te zingen of te neuriën, maakt niet uit welke. Blijf dat doen tot het klokje afloopt. Ze mogen hun toon of geluid veranderen als ze dat willen.

Sta op en zit (alternatieve benaming: Ik sta op en zit) (OB)
Ga met de kinderen in de kring zitten. Houd het pictogram IK zodanig vast dat de kinderen het kunnen zien, ga staan en zeg: '*Ik ben* (uw naam)'. Let hierbij op u non-verbale gedrag: vriendelijke en duidelijk. Geeft het pictogram aan het kind naast u, die mag ook gaan staan en de eigen naam zeggen. Laat het kind het pictogram vervolgens doorgeven aan het volgende kind in de kring. Geef kinderen voldoende tijd om te reageren.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Kinderen die hun eigen naam niet kunnen zeggen of niet hardop durven praten, kunnen geholpen worden doordat een ander kind of u hun naam zegt. Stimuleer waar mogelijk dat kinderen gaan staan.
- ↑ Stel een vraag aan het kind. Bijvoorbeeld: ben je een jongen of een meisje?

Sta op en zit (MiBo)
Laat de leerlingen in de kring zitten. Vraag de leerlingen op te staan als een uitspraak op hen van toepassing is. Demonstreer de bedoeling aan de hand van een paar voorbeelden, bijvoorbeeld *'Sta op als je een trui aan hebt'.* Daarna weer zitten voor een volgende opdracht. Kies een aantal opdrachten die aansluiten bij het niveau van uw groep. Begin met uitspraken die waarneembaar zijn, bijvoorbeeld:
- Sta op als je twee oren hebt.
- Sta op als je een broek aan hebt.
- Sta op als je sportschoenen aan hebt.
- Sta op als je een jongen / meisje bent.

Zorg ervoor dat alle leerlingen een paar keer kunnen staan.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Ondersteun leerlingen door voor hen duidelijk te maken wanneer ze mogen gaan staan.
- ↑ Leerlingen kunnen elkaar helpen door op vriendelijke wijze aan te geven wanneer ze mogen staan.
- ↑ Afhankelijk van het niveau van de groep kunt u uitspraken nemen die niet direct waarneembaar zijn. Bijvoorbeeld sta op als je een zusje hebt, van voetbal houdt.
- ↑ U kunt leerlingen ook uitspraken laten bedenken.

Standbeeld (MiBo)
Demonstreer de bedoeling: tel tot drie en sta dan stil als een standbeeld. Geef de leerlingen de gelegenheid om naar u te kijken en te reageren. Nodig de leerlingen uit om mee te doen: ga allemaal staan, tel tot drie en sta stil als een standbeeld. Geef de leerlingen de tijd om rond te kijken.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geef een leerling die niet mee wil doen de gelegenheid om toe te kijken.
- ↑ Een leerling die dat graag wil, mag in het midden van de kring een standbeeld vormen.

Standbeeld (ZO)
U zet een muziekje aan en vertelt aan de leerlingen dat ze mogen staan en mogen bewegen op de muziek. Als de muziek stopt, veranderen ze in een standbeeld; ze blijven staan zoals ze stonden. Doe het, eventueel samen met een leerling eerst een keer voor.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geniet van het bewegen op de muziek, focus niet te veel op het op de juiste wijze standbeeld zijn.
- ↓ Let op leerlingen voor wie het spannend is als er veel geluiden en bewegingen zijn. Hou deze leerling dicht bij u in de buurt en let erop dat de geluiden net te hard en de bewegingen niet te wild zijn.
- ↑ U kunt leerlingen uitdagen om alleen voor de groep op de muziek te bewegen en vervolgens standbeeld te zijn.

Stopdans (1) (OB)
Ga met de kinderen in de kring zitten. Zet de muziek aan en beweeg samen met de kinderen (demonstreer de bedoeling: bewegen op de stoel). Wanneer de muziek stopt, zitten de kinderen stil. U kunt gebruik maken van het pictogram STOP. Herhaal dit een aantal keer.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Geef kinderen die terughoudend zijn de gelegenheid om te kijken of doe het samen. Herhaling kan ertoe bijdragen dat de kinderen zich voldoende veilig voelen om deel te nemen aan dit reactiespelletje: ze weten dan wat de bedoeling is.
  Verander de opdracht in dat geval niet te snel. Benadruk het onderlinge plezier, het gaat er niet om wie als eerste stil staat.
- ↑ Een kind kan de cd-speler bedienen.

Stopdans (eenvoudige variant) (1) **(OB)**
Ga met de kinderen in de kring zitten. Zet de muziek aan en beweeg samen met de kinderen (demonstreer de bedoeling: bewegen op de stoel). Wanneer de muziek stopt, zitten de kinderen stil.. Herhaal dit een aantal keer.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ U kunt gebruik maken van het pictogram STOP.
- ↓ Geef kinderen die terughoudend zijn de gelegenheid om te kijken of zittend op hun stoel te bewegen. Herhaling kan ertoe bijdragen dat de kinderen zich voldoende veilig voelen om deel te nemen aan dit reactiespelletje: ze weten dan wat de bedoeling is.
  Verander de opdracht in dat geval niet te snel. Benadruk het onderlinge plezier, het gaat er niet om wie als eerste stil staat!
- ↑ Een kind kan de cd-speler bedienen.

Stopdans (eenvoudige variant) (2) **(OB)**
Ga met de kinderen in de kring zitten. Zet de muziek aan en beweeg samen met de kinderen (demonstreer de bedoeling: bewegen op de stoel). Wanneer de muziek stopt, zitten de kinderen stil.. Herhaal dit een aantal keer.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ U kunt gebruik maken van het pictogram STOP.
- ↓ Geef kinderen die terughoudend zijn de gelegenheid om te kijken of zittend op hun stoel te bewegen. Herhaling kan ertoe bijdragen dat de kinderen zich voldoende veilig voelen om deel te nemen aan dit reactiespelletje: ze weten dan wat de bedoeling is.
  Verander de opdracht in dat geval niet te snel. Benadruk het onderlinge plezier, het gaat er niet om wie als eerste stil staat!
- ↑ Een kind kan de cd-speler bedienen.
- ↑ Kinderen mogen als ze dat willen een korte demonstratie geven terwijl de rest van de groep kijkt.

Stopdans **(MiBo)**
Laat de leerlingen in de kring zitten. Demonstreer de bedoeling: zet een vrolijk muziekje op en beweeg in de ruimte tot de muziek stopt. Stimuleer leerlingen dit ook te doen. Herhaal dit een paar keer. Benadruk het onderlinge plezier; het gaat er niet om wie als eerste stil staat.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Bewegen op de stoel is ook een mogelijkheid.
- ↓ U kunt gebruik maken van het pictogram STOP.
- ↑ Een leerling de muziek laten bedienen.

Stopdans (variant: standbeeld) **(MiBo)**
Laat de leerlingen in de kring zitten. Demonstreer de bedoeling: zet een vrolijk muziekje op en beweeg in de ruimte tot de muziek stopt. Sta dan stil als een blij standbeeld. Stimuleer leerlingen dit ook te doen. Herhaal dit een paar keer. Benadruk het onderlinge plezier; het gaat er niet om wie als eerste stil staat. U kunt gebruik maken van het pictogram STOP.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen:
- ↓ Bewegen op de stoel is ook een mogelijkheid.

- ↓ U kunt gebruik maken van het pictogram STOP.
- ↑ Een leerling de muziek laten bedienen.

Volg de leider (eenvoudige variant) (OB)
Ga in de kring zitten, maak een beweging of geluid en stimuleer de kinderen om u na te doen. Doe dit met een paar bewegingen en geluiden.

Aanwijzigen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Kinderen die terughoudend zijn in het nadoen, krijgen de gelegenheid om te kijken. Herhaal de activiteit de komende weken regelmatig zodat de kinderen gewend raken aan de bedoeling.
- ↑ Een kind de leider laten zijn en een paar bewegingen en geluiden voor laten doen.

Volg de leider: handenspel (OB)
Ga in de kring zitten, maak een beweging of geluid met uw handen en stimuleer de kinderen om u na te doen. Doe dat met een paar bewegingen en geluiden: maak alleen gebruik van uw handen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Kinderen die terughoudend zijn in het nadoen, krijgen de gelegenheid om te kijken. Vaak is het zo dat wanneer deze activiteit herhaald wordt deze kinderen na een paar keer gaan participeren.
- ↑ Een kind de leider laten zijn en een paar bewegingen en geluiden met de handen voor laten doen.

Volg de leider (bewegingen) (MiBo)
Ga in de kring zitten, maak een beweging en stimuleer de leerlingen om u na te doen.
Doe dit met een paar bewegingen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Leerlingen die terughoudend zijn in het nadoen krijgen de gelegenheid om te kijken. Herhaal de activiteit de komende weken regelmatig zodat leerlingen gewend raken aan de bedoeling.
- ↓ Maak na de afsluiter gebruik van het pictogram KLAAR om het einde van de les aan te geven.
- ↑ Een leerling de leider laten zijn en een paar bewegingen voor laten doen.

Volg de leider (geluiden) (MiBo)
Ga in de kring zitten, maak een geluid en stimuleer de leerlingen om u na te doen.
Doe dit met een paar geluiden.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Leerlingen die terughoudend zijn in het nadoen krijgen de gelegenheid om te kijken en te luisteren. Herhaal de activiteit de komende weken regelmatig zodat leerlingen gewend raken aan de bedoeling.
- ↓ Maak na afloop van de afsluiter gebruik van het pictogram KLAAR om het einde van de les aan te geven.
- ↑ Een leerling de leider laten zijn en een paar geluiden voor laten doen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Mochten leerlingen te heftig reageren, benoem dan datgene wat wel mag. Bied een geschikt alternatief, bijvoorbeeld bewegen terwijl we zitten of met een bepaald lichaamsdeel (armen en benen).
- ↑ Een leerling leider laten zijn.

Volg de leider (met muziek) **(MiBo)**
Laat de leerlingen in de kring zitten. Demonstreer de bedoeling: zet een muziekje op en maak bewegingen op de muziek. Stimuleer de leerlingen om u na te doen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Mochten leerlingen te heftig reageren, benoem dan datgene wat wel mag. Bied een geschikt alternatief, bijvoorbeeld bewegen terwijl we zitten of met een bepaald lichaamsdeel (armen en benen).
- ↑ Een leerling leider laten zijn.

Volg het geluid **(ZO)**
Een leerling maakt een geluid met zijn handen, voeten of mond en vervolgens doet iedereen het na. Ga de kring rond zodat iedereen een geluid kan maken dat door anderen nagedaan wordt.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Geniet van de beleving van het samen geluiden maken, focus niet te veel op het correct nadoen er van.
- ↓ Als het voor leerlingen spannend is om een geluid te maken, stimuleer hen dan om een beweging te maken die iedereen nadoet.
- ↓ Let op leerlingen voor wie het spannend is als er veel geluiden zijn. Hou deze leerling dicht bij u in de buurt en let erop dat de geluiden niet te hard zijn.
- ↑ U kunt leerlingen uitdagen tot het maken van zowel een geluid als een gebaar.

Waar is mijn schoen? **(ZO)**
Vraag welke leerling zijn schoen uit wil trekken en deze schoen wil verstoppen in de klas. De andere leerlingen doen hun ogen dicht terwijl de schoen verstopt wordt. De leerling die zijn schoen verstopt heeft, mag een leerling aanwijzen die mag gaan zoeken. Als het een moeilijke verstopplek blijkt te zijn, kan de hulp van medeleerlingen ingeschakeld worden.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Als het voor een leerling spannend is om zijn Schoen uit te trekken en te verstoppen, kunt u ook een voorwerp uit de klas laten verstoppen.
- ↑ U kunt leerlingen stimuleren tot het maken van een opsteker, door bij het teruggeven van de schoenen iets aardigs te zeggen over degenen die de schoen weer opgespeurd heeft.
- ↑ De verstopper begeleidt de zoeker verbaal met aanwijzingen. '*Je bent er dichtbij, je bent heel ver weg'.*

Wat is er veranderd? (MiBo)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Vertel: '*Ik ga zo naar de gang en ik verander dan iets aan mijzelf. Dan kom ik terug en mogen jullie raden wat anders is. Kijk nu eerst goed hoe ik er uit zie'*. Geef de leerlingen de tijd om te kijken, verdwijn vervolgens even naar de gang en verander iets aan uzelf (bijvoorbeeld bril af, haar anders, vest dicht of schoenen uit). Ga de klas weer in en laat de leerlingen raden. Vraag een leerling ook iets aan zichzelf te veranderen op de gang.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Geef aan op welk gebied er iets veranderd mag worden. Bijvoorbeeld: we veranderen iets aan ons haar.
- ↓ Geef leerlingen die hun ogen niet dicht willen doen de gelegenheid om te kijken.
- ↑ Vraag een leerling te vertellen wat er veranderd is.
- ↑ Verander twee dingen: een eenvoudig en iets minder zichtbare verandering; zoals een paar knoopjes van een blouse los of uw oorbellen uit.

Wat is er veranderd? (MiBo)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Vertel: *'Jullie mogen zo je ogen dichtdoen en ik verander dan iets aan mijzelf. Als ik klaar zeg doen jullie de ogen weer open en mogen jullie raden wat er anders is.*
Kijk nu eerst goed hoe ik er uit zie.' Geef de leerlingen de tijd om te kijken, laat ze de ogen dichtdoen en verander iets aan uzelf: bril af, haar anders, vest dicht of schoenen uit. Geef een seintje als u klaar bent en geef de leerlingen de gelegenheid om te raden wat veranderd is. Vraag een leerling ook iets aan zichzelf te veranderen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Geef aan op welk gebied er iets veranderd mag worden. Bijvoorbeeld: we veranderen iets aan ons haar.
- ↑ Vraag een leerling te vertellen wat er veranderd is.

Wat is er veranderd? (MiBo)
Ga met de leerlingen in de kring zitten. Vertel: *'Jullie mogen zo je ogen dichtdoen en ik verander dan iets aan mijzelf. Als ik klaar zeg doen jullie de ogen weer open en mogen jullie raden wat er anders is.*
Kijk nu eerst goed hoe ik er uit zie.' Geef de leerlingen de tijd om te kijken, laat ze de ogen dichtdoen en verander iets aan uzelf: bril af, haar anders, vest dicht of schoenen uit. Geef een seintje als u klaar bent en geef de leerlingen de gelegenheid om te raden wat veranderd is. Vraag een leerling ook iets aan zichzelf te veranderen.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Geef aan op welk gebied er iets veranderd mag worden. Bijvoorbeeld: we veranderen iets aan ons haar.
- ↓ Geef leerlingen die hun ogen niet dicht willen doen de gelegenheid om een (of meerdere rondes) te kijken.
- ↑ Vraag een leerling te vertellen wat er verander is.
- ↑ Verander twee dingen: een eenvoudig en iets moeilijker zichbare verandering |(zoals een paar knoopjes van een blouse los of uw oorbellen uit).

Wat voel ik? (OB)
De kinderen zitten in een kring. Stop een voorwerp in een tas of doos. Laat alle kinderen om de beurt voelen zonder dat ze het voorwerp kunnen zien. Laat de kinderen vervolgens raden wat ze gevoeld hebben. Laat een van de kinderen het voorwerp uit de tas pakken en geef ieder de gelegenheid het voorwerp te bekijken.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
↓ Kinderen die het spannend vinden om te voelen, kunnen dat samen met u of een klasgenoot doen.
↓ U kunt kinderen een vraag stellen zoals '*Is het groot?*'of '*Is het zacht?*'

Wie is er weg (MiBo)
Ga met de leerlingen in de kring zitten, vertel dat de Binnenkomer het spel 'Wie is er weg' is, laat de doek zien en vertel dat daar straks iemand achter komt te staan. Doe het spel een keer voor: vraag de leerlingen hun ogen dicht te doen. Tik een van de leerlingen aan en vraag of die achter de doek wil komen staan (door u met twee handen vastgehouden), zodat de leerling niet zichtbaar is voor de rest van de klas. Laat iedereen de ogen opendoen en raden wie er weg is uit de kring.
Speel het spel een paar keer. Afhankelijk van uw groep kunt u ook een keer twee leerlingen laten verdwijnen. In plaats van een doek kunt u ook gebruik maken van een grote doos of de leerlingen even op de gang laten staan.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
↓ Laat leerlingen die hun ogen niet dicht willen doen eerst kijken.
↑ Laat de activiteit door een leerling leiden.

Zinnen afmaken (MiBo)
Laat leerlingen een zin afmaken, zoals…
- *Wat ik leuk vind om thuis te doen is….*
- *Wat ik leuk vind om buiten te spelen is….*
- *Wat ik lekker vind om te eten is….*
- *Wat ik een mooie kleur vind is…..*

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
↓ U kunt leerlingen ook laten kiezen uit een aantal afbeeldingen of materialen en het aan laten wijzen.
↑ Misschien kan een van de leerlingen een zin bedenken die afgemaakt wordt door de klas.

Zoek de andere helft (MiBo)
Pak twee stukken die van dezelfde ansichtkaart afkomstig zijn. Demonstreer de bedoeling met een leerling: geef de leerling de ene helft en houd zelf de andere helft van de ansichtkaart in uw hand, ga samen in de kring staan, loop naar elkaar toe en laat zien dat u samen een geheel vormt. Ga vervolgens naast elkaar zitten op twee stoelen. Hussel nu alle stukken door elkaar en deel ze uit. Laat iedere leerling het gekregen stuk nog even omgekeerd op schoot houden. Op uw teken gaan de leerlingen de andere helft van de ansichtkaart proberen te vinden en samen met die klasgenoot op twee stoelen naast elkaar zitten.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Als het voor een leerling onoverzichtelijk is om in een hele groep op zoek te gaan mag die leerling op een stoel blijven zitten, zodat 'de andere helft' naar de leerling toekomt
- ↑ Laat leerlingen tips geven aan leerlingen die hun maatje niet kunnen vinden.

Zoek dezelfde schoen (ZO)

U laat uw leerlingen hun schoenen uittrekken. U zet ze allemaal door elkaar. U nodigt een leerling uit om twee dezelfde schoenen bij elkaar te zetten. Het is uitnodigend om uw eigen schoenen er ook bij te zetten. U benadrukt verschillen tussen schoenen: '*Hé, dat is een schoen met klittenband en die schoen heeft veters, ze zijn verschillend*'.
Als alle schoenen weer als paar bij elkaar staan, laat u om de beurt een leerling een paar pakken en die overhandigen aan de eigenaar.

Aanwijzingen voor het omgaan met niveauverschillen
- ↓ Als het voor leerlingen spannend is om hun schoenen uit te trekken en 'weg te geven', kunt u er voor zorgen dat de schoenen dicht in de buurt van de leerling blijven staan. Benoem dat het een spelletje is en dat de schoenen snel weer terug gegeven worden.
- ↓ Leerlingen pakken hun eigen schoenen weer terug.
- ↑ U kunt leerlingen stimuleren tot het maken van een opsteker, door bij het teruggeven van de schoenen iets aardigs te zeggen over deze schoenen.

OB = Onderbouw

MiBo = Midden/Bovenbouw

ZO = Zorgonderwijs